

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

1. Demokratik ülkelerde tüm vatandaşların sahip olduğu temel hak ve özgürlükler anayasa ile güvence altına alınmıştır. Bu yönüyle temel hakların korunmasında en etkili güç devlettir. Temel hak ve özgürlüklerin devlet tarafından anayasayla koruma altına alındığı toplumlarda bireyler kendilerini güvende hissederler. Bununla birlikte temel hakların kullanılması ülke bütünlüğünü, toplum sağlığını ve güvenliğini korumak amacıyla yine kanunlar çerçevesinde kısıtlanabilir.

Buna göre temel hak ve özgürlükler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

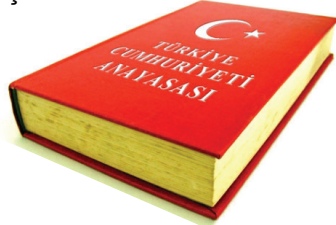
- A) Devredilebilir niteliktedir.
B) Bütün vatandaşlar için geçerlidir.
C) Bazı durumlarda sınırlama getirilebilir.
D) Devlet tarafından koruma altına alınmıştır.

2.

Madde 1 – Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

Madde 2 – Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

Madde 3 – Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Milli marşı "İstiklal Marşı"dır. Başkenti Ankara'dır.

Anayasamızın yukarıda belirtilen ilk üç maddesine göre;

- I. Bağımsızlık sembollerimiz anayasamızda belirtilmiştir.
II. Halkın egemenliğine dayalı yönetim şekli benimsenmiştir.
III. Ülkemizde kanun üstünlüğüne dayalı bir yönetim şekli vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) I ve II.   D) I, II ve III.

3. Demokratik ülkelerde bireylerin, bir arada yaşayabilmeleri için birtakım kurallar vardır. Bu kuralların uygulanmasını sağlayacak yöneticileri bireyler seçerler. Halk sahip olduğu yetkiyi belli süreliğine seçtiği vekiller aracılığıyla kullanır. Demokrasilerde bireyler başkalarının haklarını ihlal etmeden istediği gibi yaşayabilir ve kanun önünde kimseye ayrıcalık tanınmaz. Ayrıca farklı görüş ve anlayışlara saygı gösterilmesi esastır.

Bu açıklamada, demokrasinin temel ilkelerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Eşitlik   B) Özgürlük   C) Kuvvetler Ayrılığı   D) Millî Egemenlik

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

4. Ülkemizde, belirlenen pilot illerden başlamak üzere şehirlerimizin akıllı şehirlere dönüşümü planlanmaktadır. Akıllı şehir sistemiyle daha güvenli, ulaşımı daha kolay, trafikte bekleme süresi daha az ve daha temiz bir çevreye sahip şehirler oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca akıllı şehirlerde deprem, sel, toprak kayması, hortum, fırtına gibi yıkıcı etkiye sahip doğa olaylarına karşı tedbirler alınması ve şehirlerin doğa olaylarından daha az etkilenmesi hedeflenmektedir.

Buna göre gelecekteki akıllı şehirlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Doğa dostu olduğuna
- B) Hayatı kolaylaştırdığına
- C) Doğal afetlerden daha az etkileneceğine
- D) Yoğun nüfuslu illerde dönüşümün başladığına

5. Cumhuriyetimizin ilk kadın muhtarlarından Gül Esin 1933'te Demircidere Köyü'nün muhtarı seçildi. Görev yaptığı süre içinde özellikle kız çocukları da okusun diye ev ev gezerek aileleri ikna etmeye çalıştı. Köyle ilgili işlerin konuşulup tartışılması için "köy odası" inşa ettirdi.

Buna göre;

- I. Kadınlar da yönetime katılmıştır.
- II. Eğitimde herkesin eşit olarak yararlanması için çalışılmıştır.
- III. Farklı fikirlere önem verilmiştir.

yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) I ve II.
- D) I, II ve III.

6. Demokrasi, halkın seçme ve seçime hakkını kullandığı ve kendisinin mecliste temsilciler aracılığı ile temsil edildiği bir yönetim anlayışıdır. Demokrasi anlayışı cumhuriyet rejiminde en güzel şekilde yaşanır. Demokrasilerde halk, yöneticilerini kendisi seçer, kişi hak ve özgürlükleri kanunlarla güvence altına alınır. Egemenliğin kaynağı halktır.

Verilen bilgiye göre demokrasi ile ilgili;

- I. Cumhuriyet olmadan demokrasi anlayışı var olmaz.
- II. Demokrasilerde kişi hak ve özgürlükleri kanunlarla korunmaktadır.
- III. Yöneticiler görevlerini yerine getirirken hesap vermezler.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) I ve II.
- D) I, II ve III.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

7. TBMM kadınlara seçme ve seçilme hakkını tanıyan yasa tasarısını kabul ettikten sonra Türk kadınlarının bu hakkını mücadele vermeden kolayca elde ettiklerini düşünenlere Atatürk'ün cevabı şöyle olmuştur:

"Türk kadınına bu hakkın bir lütuf olarak verildiği kanaatinde değiliz. Kimse bu kanaatte olamaz. Bir memleketteki yurdun her tarafı istilâya uğradığı zaman kadınlar ateş altında erkeklerle beraber omuz omuza çalışırlar. Memleketin geri kalan kısmını korumak ve beslemek için tarlanın kara toprağından yiyecek çıkarmaya çalışırlar, elbette bu varlıkların yurdun her köşesinde ve her tabakasinda söz söylemeye hakları vardır."

Buna göre Türk kadını için;

- I. Ayrımcılık yapılmıştır.
- II. Toplumsal hayatın içindedir.
- III. Ülke yönetimine katılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

8. Eski Türklerde kadına büyük değer verilirdi. Devlet yönetiminde Hakanın yanında eşi Hatun'da yetkiliydi. Emirnameler "Hakan ve Hatun emrediyor ki... diye başlardı. Türkiye Selçuklu ve Osmanlı Devleti dönemlerinde de sultanların eşleri ve kızları halka hizmet eden imarethane, çeşme, medrese gibi birçok yapının inşa edilmesini sağlamıştır. Fedakâr Türk kadını milli mücadele döneminde bir araya gelerek Anadolu Kadınları Derneğini kurmuş, cephe ve gerisinde mücadeleye devam etmiştir.

Buna göre Türk kadını ile ilgili;

- I. Yönetim alanında etkilidir.
- II. Sosyal faaliyette bulunmuştur.
- III. Gerektiğinde ülkenin bağımsızlığı için çalışmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

9. Ülkemiz yasama, yürütme ve yargı organlarının ayrı ayrı temsil edildiği demokratik bir devlettir.

Güçler	İşlevi	Yetkili Organlar
Yasama	Yasa çıkarır.	TBMM
Yürütme	Kanunları uygulama gücüdür.	Cumhurbaşkanı
Yargı	Vatandaşların birbiriyle ve devletle olan ilişkilerindeki uyuşmazlıkları çözer.	Bağımsız mahkemeler

Verilen tabloya göre ülkemiz ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yetki karmaşasının yaşandığı
- B) Kuvvetler ayrılığının uygulandığı
- C) Tüm yetkilerin bir kurumda toplandığı
- D) Sorunları çözmekte anlaşmazlıkların yaşandığı

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

10. Meslek seçimi ile sadece mesleğimizi değil aynı zamanda gelecekte yaşayacağımız hayat biçimini de seçmiş oluruz. Doğru meslek seçimi için öncelikle kendimizi iyi tanımamız, ilgilerimizin, yeteneklerimizin ve isteklerimizin neler olduğunun farkında olmamız gerekmektedir. İlgileri ve yetenekleri doğrultusunda seçim yapan insanlar ise işlerini severek yaparlar ve bundan mutluluk duyarlar. Böylece iş hayatındaki başarıları ve kendilerine olan güvenleri artar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Meslek seçiminde çevrenin etkisi de önemlidir.
- B) Hayatımızın en önemli kararlarından biri meslek seçimidir.
- C) Doğru meslek seçimi başarıyı ve mutluluğu etkilemektedir.
- D) Meslek seçiminde ilgi, istek ve yetenekler dikkate alınmalıdır.

11. Demokratik tutum, vatandaşların birbirlerinin haklarına saygı gösterdiği, kanun ve kurallar çerçevesinde insanların değerli ve eşit görüldüğü bir davranış türüdür. Nitekim insanlar birbirlerinin yaşam biçimlerine, farklı inançlarına saygı gösterir ve yaşadığı toplumda sorumluluklarını yerine getirirler.

Buna göre aşağıda verilen örneklerden hangisi demokratik tutuma örnek olarak gösterilemez?

- A) İnsanlara kitap okunma alışkanlığı kazandırılması
- B) Öğretmenin öğrencilerine söz hakkı verirken adil davranması
- C) Anne ve babanın eve bir eşya alırken çocuklarının fikrini alması
- D) Markette ödeme yapmak isteyen vatandaşın sırasını beklemesi

12. Yasama, kanun çıkarma gücüdür. Ülkemizde yasama gücü Türk milleti adına TBMM'ye verilmiştir. Devletimizin ilk meclisi 23 Nisan 1920'de açılmıştır, "Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir." ifadesi hayata geçmiştir. Günümüze kadar milletvekili sayıları değişiklik gösterse de günümüzde TBMM, 600 milletvekilinden oluşur. Seçimler 5 yılda bir yapılır. 18 yaşını dolduran her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı milletvekili seçilebileceği gibi, milletvekillerini de seçebilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğru bir bilgi değildir?

- A) Milletvekili olmak için belirli bir yaş sınırı vardır.
- B) Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak meclisin görevlerindedir.
- C) 23 Nisan 1920'de açılan ilk meclis 600 millet vekilinden oluşmuştur.
- D) Milletvekilini seçmek için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak gerekmektedir.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

13.

MADDE 2- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir.

Aşağıdakilerden hangisi verilen anayasa maddesine uygun bir örnek değildir?

- A) Devletin vatandaşın yararını düşünmesi
- B) Ayrıcalıklı bir grubun yönetimde olması
- C) Yöneticilerin seçimle göreve gelmesi
- D) Ülkenin kanunlarla yönetilmesi

14. Monarşi egemenliğin padişah, kral, çar, imparator, şah ya da sultan gibi unvanlar taşıyan kişilere ait olduğu yönetim şeklidir. Yönetici olan kişi ömrü boyunca yönetimde kalabilir. Yönetme yetkisi babadan oğula, hanedan üyelerinden birine ya da devletin ileri gelenlerinden birine geçebilir. Yasa koyma, yargılama, vergi toplama, savaşa ve barışa karar verme yetkisi tek kişiye aittir.

Buna göre monarşi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yöneticinin belirli bir görev süresi yoktur.
- B) Yasama, yürütme, yargı tek elde toplanmıştır.
- C) Yönetici, devleti demokratik kurallara göre yönetir.
- D) Yönetim ve karar verme gücü tek kişinin elindedir.

15. Kadınlar, İlk Türk Devletlerinden günümüze kadar önemli roller üstlenmiştir.

Anadolu'da yardımlaşma amacıyla kurulan ve dünyanın ilk kadın teşkilatı olan "Bacıyan-Rum" yani Anadolu Kadınlar Birliği Teşkilatı bunun en güzel örneklerindedir.

I. Dünya Savaşı'na gelindiğinde, o zor günlerinde eşini şehit veren Erzurumlu Kara Fatma (Fatma Seher Erden) Bursa'nın kurtuluşunda görev almıştır.

Günümüzde de hayatın her alanında çok önemli görevler almaktadırlar.

Verilen bilgiler değerlendirildiğinde Türk kadını ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Geçmişten günümüze siyasi ve sosyal hayatta etkili olmuşlardır.
- B) Zamanla toplumdaki sorumlulukları azalmıştır.
- C) Kültürel değişime karşı direniş göstermiştir.
- D) Seçme ve seçilme hakkını elde etmişlerdir.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

16. Güneşli bir bahar sabahında Mehmet Bey sahilde yürüyüşe çıkmıştı. Mavi ve yeşilin tüm güzelliklerini içinde barındıran bu sahil kasabası yemyeşil ağaçlarla kaplı bir ormana da ev sahipliği yapıyordu. Huzurla devam eden yürüyüşü sırasında aklına birden daha önce duymuş olduğu bir haber geldi. Haberde ormanlık alandaki ağaçların kesilerek yerine otel yapılacağından söz ediliyordu. İçini bir anda hüznü kaplayan Mehmet Bey bu durumu yerel basın aracılığıyla duyarlı insanlara ulaştırarak toplumsal bir tepkinin oluşmasını sağladı. Gazete, dergi, genel ağ gibi araçlar sayesinde oluşan toplumsal tepkinin ardından, halkın şikâyetlerini de dikkate alan belediye yöneticileri ağaçları kesip otel yapma fikrinden vazgeçti.

Buna göre otel yapma fikrinden vazgeçilmesinde;

- I. Kamuoyu
- II. Sivil toplum kuruluşları
- III. Medya

unsurlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

17. Cumhuriyet, egemenliğin kaynağının millete ait olduğu yönetim biçimidir. Cumhuriyet yönetim şeklinde, devleti yönetecek kişiler seçimle iş başına gelirler. Bütün vatandaşlar kanun önünde eşittirler.

Buna göre Cumhuriyet yönetimi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Seçilenler süresiz iktidarda kalır.
- B) Yöneticiler halkın kararıyla seçilir.
- C) Yasalar bütün vatandaşları kapsar.
- D) Vatandaşlar arasında ayırım yapılmaz.

18. Demokrasi bilinci ailede başlar. Anne ve baba bir takım kararlar alırken çocuklarının fikrini alması demokratik bir ailede görülen davranışlardandır. İnsanların aileden sonra demokrasi bilinci kazandığı diğer bir yer de okuldur. Sınıf ortamında öğrencilerin birbirlerinin hakkına saygı göstererek eşit söz hakkı alması ve görüşlerini özgürce ifade etmesi buna örnek olarak verilebilir.

Buna göre demokrasi kültürü ile ilgili;

- I. Çocukların düşüncelerine değer verilmesi
- II. Ayırım gözetmeksizin bütün öğrencilere söz hakkı verilmesi
- III. Çocukların fikirlerini özgürce söyleyebilmesi

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I .   B) I ve II.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

19.

Belediye, vatandaşların sorunlarının anında çözümü için sosyal medya ihbar hattı kurdu. Belediye Başkanı "Yaptığımız bu uygulama ile sosyal medya üzerinden kurulan ihbar hattına gelen şikayetler hemen çözüme kavuşacak. Gönderilen iletiler anında ilgili birime gönderilerek vatandaşın mağduriyeti giderilecek. Vatandaşlarımızın huzur ve mutluluğu için bunu yapıyoruz. Hayırlı olsun." dedi.

Bu habere göre belediyenin aşağıdakilerden hangisini hedeflediği söylenebilir?

- A) Emniyet güçlerinin işini kolaylaştırmayı
- B) Sorunlara hızlı ve çabuk çözüm üretmeyi
- C) Sosyal medya kullanıcı sayısını arttırmayı
- D) Gençleri teknoloji bağımlılığından kurtarmayı

20. Sivil toplum kuruluşları, vatandaşların ortak bir amaç uğruna bir araya geldiği, buna bağlı olarak daha iyi yaşam şartları için gerekli faaliyetlerin birlikte ve bağımsız bir biçimde yürütüldüğü üyelerinden maddi bir beklentisi olmayan, bilgi, deneyim, paylaşımcılık ve sorumluluk üstlenme esaslı sivil topluluklar veya örgütler olarak ifade edilebilir.

Buna göre sivil toplum kuruluşları için,

- I. Resmi kurumlardan bağımsız çalışırlar.
- II. Birlik ve beraberlik duygusu ile hareket ederler.
- III. Üyelerini aynı meslek grubundan seçerler.

yargılarından hangileri söylenilebilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

21. Erzurum'da dünyaya gelen Kara Fatma (Fatma Seher Erden) Balkan Savaşı'na ve I. Dünya Savaşı'na katılmıştır. Kocası da Sarıkamış Harekatı'nda şehit düşmüştür. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra yılmamış, mücadeleye devam etmiştir. İzmit dolaylarında Yunanlılara karşı savaşmış, Bursa'nın kurtuluşunda görev almıştır. Üsteğmenliğe terfi ettikten sonra kendisine verilen maaşı Kızılay'a bağışlayarak şöyle demiştir: "Bütün emel ve arzum yapmış olduğum hizmetten hiçbir menfaat beklemememdir. Verilen maaşımı Kızılay'a terk etmekle son vatani vazifemi yaptım."

Buna göre Türk kadınının;

- I. Kararlı olması
- II. Fedakâr olması
- III. Vatansever olması

özelliklerinden hangilerine değinilmiştir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.